

ІМ'Я & СИМВОЛ. САКРАЛЬНИЙ ЗМІСТ УКРАЇНСЬКОЇ АЗБУКИ

2. Азбука як божественне послання

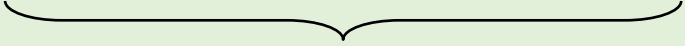
Друга тріада		
3	Г глаголь, глаголи Грецька гамма Г	Філософське послання: говорити / діяти. Втілення знання (Відання) у життя через слово та дію. 1. Глагол як Логос. У грецькому оригіналі Нового Завіту знаменита фраза «Споконвіку було Слово» використовує термін Логос. Слов'янські просвітителі переклали його як «Глаголь», що розуміється як творча сила Бога. Бог «глаголить» – у результаті чого постає світ: «І сказав Бог: Нехай буде світло!» (Буття 1:3). У Біблії «Глаголити» означає не просто говорити, а чинити волю Божу. 2. Графічна символіка. Давня форма літери «Г» (особливо в глаголиці та ранній кирилиці) нагадує кут або людську ногу, що робить крок. Це символ руху вперед. Людина, яка «відає» (знає істину), не може стояти на місці – вона має йти і проповідувати. Г-подібний кут у символіці будівництва нагадує «наріжний камінь» з відомої біблійної притчі (Мт. 21: 42, Пс. 118: 22)¹. Отже, глагол (божественне слово) асоціюється з наріжним каменем, який формує фундамент «храму душі». 3. Числове значення – 3. Нерозривно пов'язане із сутністю Бога, що відкривається людині у трьох Іпостасях: Бог єдиний у трьох Особах – Отець, Син і Святий Дух (Матвія 28: 19). Слугує підтвердженням, що «Глагол» є завершеною, досконалою дією Бога в світі. Зокрема, у видіннях пророків Ісаї та Івана Богослова серафими виголошують Божу святість тричі: «Святий, Святий, Святий Господь Саваоф!» (Ісаї 6: 3; Об'явлення 4: 8), що підкреслює абсолютну святість Бога. Золото, ладан і смирна (Матвія 2: 11), які символізували визнання Христа як Царя, Бога і Месію, що має померти за людей. Позначає повноту дії (початок, середина, завершення). Сим, Хам і Яфет (Буття 6: 10), від яких після Потопу заново заселилася вся земля. Бог Ізраїлю постійно називає Себе «Богом Авраама, Ісаака та Якова» (Вихід 3: 6), що є символом повної тривалості завіту. Число 3 є головним маркером визволення, оновлення та життя після випробувань. Ісус Христос воскрес на третій день після Свого розп'яття (1 Коринтян 15: 4), що стало головним тріумфом християнської віри. Йона перебував у череві кита три дні і три ночі (Йони 2: 1), що сам Ісус назвав єдиним знаменням Свого майбутнього поховання та воскресіння (Матвія 12: 40). Трикратне повторення означає остаточну запечатаність або завершеність дії, яку неможливо змінити. Апостол Петро тричі відрікся від Христа (Матвія 26: 75), і пізніше Воскреслий Ісус тричі запитав його: «Чи любиш ти Мене?», повністю відновивши його в апостольському служінні (Івана 21: 15-17). Апостолу Петру тричі спускалося з неба полотно з тваринами, щоб він остаточно зрозумів Божу волю про проповідь язичникам (Дії 10: 16).

¹ Біблійна розповідь про камінь, який будівельники вважали непридатним і відкинули, але який згодом став основою усього фундаменту. Вона символізує Ісуса Христа, відкинутого людьми, який став основою Церкви та вселенського спасіння (Мт. 21: 42, Пс. 118: 22).

		Юдейська гематрія. В єврейському алфавіті числу 3 відповідає третя літера – Гімель (ג). Назва літери походить від слова «гамаль», що означає «верблюд» (символ подорожі, перенесення вантажів або нагороди). У духовному тлумаченні Гімель символізує міст між двома протилежностями (літерами Алеф і Бет), уособлюючи Святого Духа, який об'єднує Творця і творіння. 4. «Г» як смирення (Глаголити істину). У Біблії часто підкреслюється, що людина не повинна «глаголити» від себе, а бути лише «голосом» Бога. Пророк – це той, через кого «глаголить» Господь. У букварі І. Федорова позначена словами: Глаголити. Основний принцип – передавати знання. Звідси поняття: Господь, рос. господин, господство, глагол.
4	Д добро Грецька дельта Δ	Філософське послання: багатство, зростання. Літера Д у Біблії та азбуці – це матеріалізована любов і фундамент буття. 1. Графічна символіка: Давня форма літери нагадує будинок на підпорках або міцну основу. Графема притчі про мудрого будівничого, який збудував свій дім на камені (Матвія 7: 24). «Добро» – це той самий камінь, на якому тримається світ. 2. Символ захисту: Дім є місцем, де людина захищена Богом. Робити добро – означає створювати безпечний і гармонійний простір для інших. 3. Добро як «Плоди». Коли Глаголь – це процес (дія), то Добро символізує його наслідок: «По плодах їхніх пізнаєте їх» (Матвія 7:16). Смысл вислову Ісуса Христа полягає у тому, що можна багато «відати» і красиво «глаголити», але якщо результатом не є «Добро», то слова порожні. Бог творив світ і щоразу підсумовував: «Це добре», констатуючи, що природний стан речей відповідають Божому задуму: «І сказав Бог: Нехай буде світло! І постало світло. Побачив Бог світло, що це добре, і відділив Бог світло від темряви (Буття 1: 3-4). 3. Числове значення – 4. Коли 3 (Глаголь / Трійця) – це число божественної довершеності, то 4 (Добро) – є числом земної повноти. Інакше кажучи, Божественне Слово (3) через Добро втілюється у нашому земному світі (4). Символізує: Повноту створення та матеріальний світ. На четвертий день творіння Бог створив матеріальні світила (Сонце, Місяць, зорі), які упорядкували земний час, відокремивши день від ночі та встановивши пори року (Буття 1: 14-19). Біблія часто згадує північ, південь, схід і захід, позначаючи повне географічне охоплення планети (наприклад, збирання обраних від «чотирьох вітрів» у Матвія 24: 31). З Едемського саду витікала одна річка, яка далі розділялася на чотири рукави (Пішон, Гіхон, Тигр, Євфрат), щоб жити та зрошувати всю тогочасну землю (Буття 2: 10-14). У пророчих видіннях та апокаліптичній літературі четвірка позначає глобальні земні процеси. У видіннях пророка Єзекіїля (Єзекіїля 1: 5) та Об'явленні Івана Богослова (Об'явлення 4: 6) престол Бога оточують чотири істоти з обличчями людини, лева, теляти та орла. Вони уособлюють повноту земного Божого творіння. Образи, що символізують глобальні земні біди перед кінцем світу – завоювання, війну, голод і смерть (Об'явлення 6: 1-8). У книзі пророка Даниїла чотири звірі символізують чотири послідовні світові імперії, які керуватимуть землею до встановлення Божого Царства (Даниїла 7). Структура Нового Завіту та спасіння людства. Життя, смерть і воскресіння Ісуса Христа описані чотирма авторами (Матвієм, Марком,

		Лукою та Іваном). Ця «четвериця» символізує, що Блага Звістка є повною, досконалою та призначеною для всіх чотирьох куточків землі. Юдейська гематрія. В єврейському алфавіті числу 4 відповідає четверта літера – Далет (ד). Назва літери походить від слова, що означає «двері». Графічно у давнину вона нагадувала вхід у намет. У духовному контексті Далет вказує на людину, яка стоїть на порозі, маючи свободу вибору – увійти до Божого дому чи залишитися у матеріальному світі. Також вона символізує смирення, оскільки бідна людина «стукає у двері» (в єврейській традиції літера асоціюється зі словом дал – «бідний»). 4. Етимологічний зв'язок: Слово «добро» в давнину означало також майно, достаток, «добробут». Але у Святому Письмі це «багатство» трактується як духовне надбання. Справжнє «добро», коли духовне більше за матеріальне: «А я кажу вам: не противтеся лихій людині. Хто вдарить тебе по правій щоці, підстав йому й ліву. І, якщо хтось захоче судитися з тобою та забрати в тебе спідній одяг, віддай йому і верхній» (Матвія 5: 40). Отже, доброта є здатністю випромінювати божественне Світло («Аз єсть свѣт»). У букварі І. Федорова позначена словами: ц-сл. «даєши». Основний принцип – скільки даєш, стільки отримуєш. Звідси поняття – Дух, душа, рос. девство, девица, два.
5	Є єсть Грецька епсилон Ε	Філософське послання: присутність, ствердження. 1. Літера Є (Єсть) символізує сам факт існування всього у матеріальному світі. Є фінальною крапкою в твердженні, трансформуючи ідею на реальність. Якщо «Аз», «Буки», «Віди», «Глаголь» і «Добро» – це шлях, то «Єсть» – стверджує факт його існування. 2. Знак Божественної присутності у бутті. Найвище ім'я Бога – «Я Є Сущий», яким Творець назвав Себе Мойсееві, вказуючи на Свою вічність, самотність та незмінність (Вихід 3: 14)². Літера «Єсть» символізує саму суть життя, яке дароване Творцем. «Єсть» стверджує реальність, визнання того, що Бог присутній у всьому: світлі, слові, добрі. Все, що «єсть» – живе, оскільки воно наповнене Божественною енергією. 3. Графічна символіка: відкритість. Давня форма літери «Є» нагадує розімкнене коло або чашу, звернену вбік. Символ того, що світ відкритий для Божої благодаті. Три горизонтальні риски позначають триєдність світу: небесного, земного та підземного, які поєднуються в єдиному моменті «Тепер». 4. Числове значення: 5. Символ людини: 5 пальців на руці, 5 чуттів, пентаграма як «досконала людина» да Вінчі. Коли 4 (Добро) – це контури світу, то 5 (Єсть) є знаком людини, яка є центром цього світу. Саме через людину (Я / «Аз») Божественне Добро стає реальністю, оскільки воно «Єсть». Мудрі та нерозумні діви: У притчі про Весільний бенкет було 5 мудрих дів (які взяли оливу для каганців) і 5 нерозумних (Матвія 25: 2). П'ятірка тут показує, що перед Богом людство розділене порівну за критерієм духовної пильності. Символ Божої благодаті та спасіння. Під час розп'яття Ісус отримав п'ять тілесних ран (дві на руках, дві на ногах і одну від списа у бік). У християнському богослов'ї ці п'ять ран є головним символом викуплення людства та прояву вищої Божої благодаті. Ісус створив чудо,

² Яхве, Єгова (יהוה, тетраграматон) – особисте ім'я Бога в юдаїзмі та християнстві, що означає «Я Є Той, Хто Є». У д-євр. традиції вважається святим, відображає звук дихання всесвіту.

		помноживши 5 ячмінних хлібів (і дві риби), щоб нагодувати тисячі голодних (Матвія 14: 17). Це стало символом духовного насичення, яке Бог безкоштовно дарує людям. Структура Божого Закону (П'ятикнижжя). Перші п'ять книг Біблії (Буття, Вихід, Левит, Числа, Повторення Закону) складають фундамент Старого Завіту. Вони містять повноту Божої волі та правил для Його народу. нига Псалмів традиційно поділяється на п'ять великих частин (на зразок Тори), кожна з яких завершується славослів'ям Богові. Архітектура Скинії та Храму. Вівтар для цілопалень мав довжину 5 ліктів і ширину 5 ліктів (Вихід 27: 1). Скинію оточували завіси, що трималися на стовпах, відстань між якими та висота яких часто були кратні п'яти (Вихід 26). Для помазання скинії та священників використовували суміш із 5 інгредієнтів (чиста смирна, кориця, благовонна тростина, касія та оливкова олія) (Вихід 30: 23-25). Юдейська гематрія. В єврейському алфавіті числу 5 відповідає п'ята літера – Гей (ה). Символізує подих, вітер або Божественне одкровення. Вона вимовляється як легкий видих. У духовному значенні додавання літери «Гей» змінювало сутність людини. Бог додав цю літеру до імен Аврама (אברהם אברם, Авраам) та Сари (שרי שרה, Сарра), коли укладав з ними завіт благодаті й обіцяв подарувати їм сина в глибокій старості. 5. П'ять ран і Милосердя. У християнській символіці число 5 також нагадує про п'ять ран Христа, через які людство отримало спасіння. Це підкреслює, що справжнє «Буття» (Єсть) неможливе без жертовності та любові. У букварі І. Федорова позначена словами: Ц.-сл. емлеши, емлет – мати щось, відчувати присутність Бога, Єство, єсть, їсти, рос. естественно: «Насичуватися присутністю Всевишнього, злитися з ним в єдності, що є справжнім природним станом людини» («быть естественным»)³.
		Глаголь є «містком», що з'єднує першу тріаду з наступною. У логіці послання «Аз єсть свѣт». Пізнавши Бога (Фаворське світло⁴), починає «глаголити» своїми вчинками (перехід від теорії до практики): Я (Аз) < Бог (Буки) < Знання (Віди) < Дія (Глаголь) призводять до конкретного результату – Добра. • Аз-Буки-Віди (Я Бога Знаю). • Глаголь-Добро (Говори і Роби Добро). • Єсть (справжнє Життя / Буття). Трактування перших шести літер азбуки: «Я Бога Знаю, Словом Добро Творю». У контексті «Аз єсть свѣт» світло є не звичайним сяйвом, але усвідомленою дією, що веде до Добра і стверджує Буття. Кожна літера асоціюється з днями творення. Шість літер = шість днів творення Всесвіту.

Далі буде.

³ У плані психології: 1. Відмова від масок, нав'язаних соціумом чи Его, перед Всевишнім маски не мають сенсу. 2. Довіра до своєї природи, «сродна праця» Г. Сковороди приносить справжню радість. 3. Життя в «теперішньому»: природа не переймається майбутнім і не жалкує за минулим. Важливо перебувати в моменті, де відчувається присутність Бога.

⁴ Фаворське світло – неземне божественне сяйво, яке побачили учні Христа під час Його Преображення на горі Фавор. Для містиків споглядання фаворського світла і є насиченням божественною присутністю, моментом, коли межа між людиною (творінням) і Творцем зникає, і залишається лише чисте буття в любові.